

DİSK AR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

İşsizlik ve İstihdam Raporu-Kasım 2016

15 Kasım 2016, İstanbul

İŞSİZLİKTE PATLAMA! AKP İşsizlikle Mücadelede Başarısız!

İşsizlik son beş yıldır düzenli olarak artıyor!

Son bir yılda 435 bin yeni işsiz!

Geniş tanımlı işsiz sayısı 6.5 milyon!

En yüksek artış kadın işsizliğinde yaşanıyor

Kadın işsizliği 15,1'e, genç kadın işsizliği 25,1'e yükseldi

Özet

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Enstitüsü (DİSK-AR) Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in 15 Kasım 2016 günü açıkladığı Ağustos 2016 dönemi Hanehalkı İlgücü Araştırması sonuçlarını değerlendirdi:

- İşsizlikte patlama yaşanıyor. TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) işsizlik oranı bir önceki yılın Ağustos ayına göre 1,2 puan artarak yüzde 11,3'e yükseldi.
- Dar tanımlı toplam işsiz sayısı bir önceki yılın Ağustos ayına göre 435 bin kişi artarak 3 milyon 493 bine yükseldi. İşsiz sayısı 2014 yılının Ağustos ayına göre ise 549 bin kişi arttı.
- Ağustos 2015'te 6 milyon 18 bin olan geniş tanımlı işsiz sayısı Ağustos 2016'da 6,5 milyon oldu. Geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 20'ye yaklaştı.
- Kadın işsizliğindeki artış ise daha vahim boyutlarda. Kadın işsizliği 2 puan, tarım dışı kadın işsizliği ise 2,3 puan arttı. En yüksek artış kadın işsizliğinde görüldü
- Ağustos 2016 döneminde genç (15-24 yaş arası) işsizliği 1,6 puan artarak yüzde 19,9'a yükseldi.
- Tarımsal istihdamda 257 bin, imalat sanayiinde 53 bin kişilik bir azalma yaşandı.

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)

Dikilitaş Mahallesi Eren Sokak No: 4, Beşiktaş-İstanbul

Tel: (0212) 291 00 05 - 291 00 06 - 258 19 66 - 258 19 67

Faks: (0212) 240 42 09 GSM: 0533 276 47 23 Web: disk.org.tr Eposta: disk@disk.org.tr

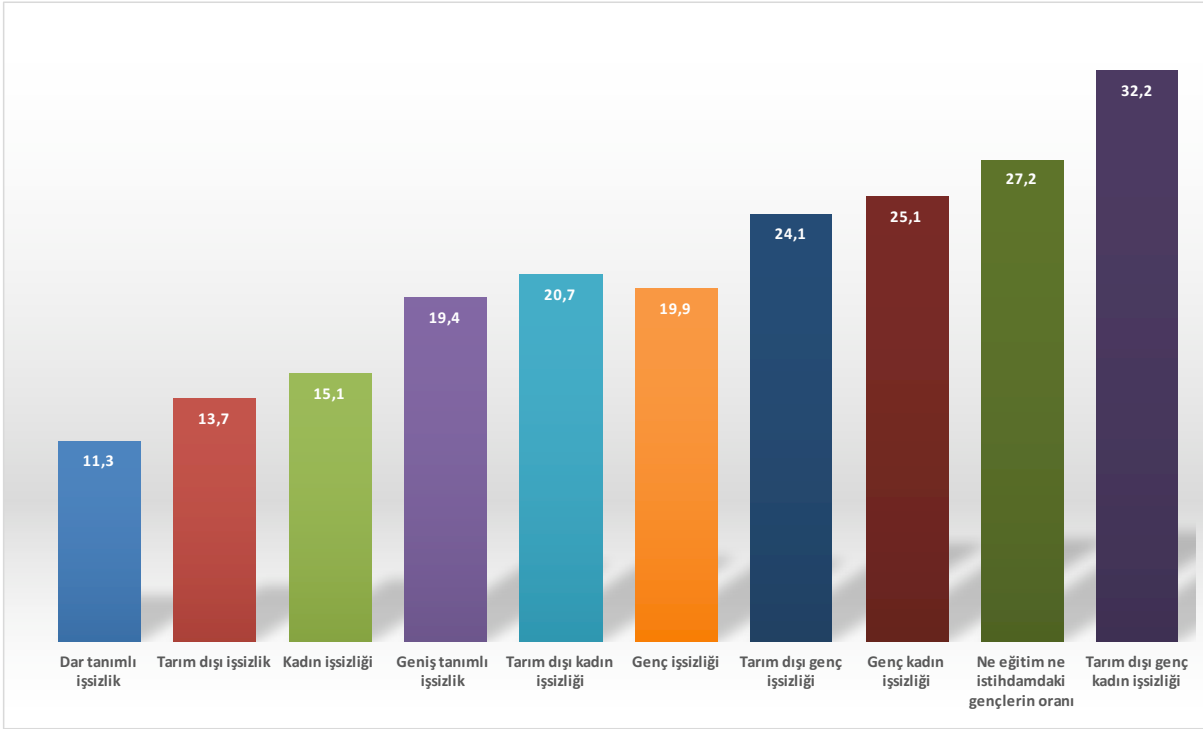
İşsizliğin ve İstihdamın Görünümü

İşsizlikte patlama yaşanıyor, AKP işsizlikle mücadelede başarısız!

TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) işsizlik oranı bir önceki yılın Ağustos ayına göre 1,2 puanlık artış göstererek yüzde 11,3'ye yükseldi. Böylece son beş yılın en yüksek işsizlik oranı gerçekleşmiş oldu. Toplam işsiz sayısı bir önceki yılın Ağustos ayına göre 435 bin kişi artarak 3 milyon 493 bin olarak gerçekleşti. 2012 Ağustos ayında 9,2 olan işsizlik oranı, 2,1 puan artarak iki yıl sonra Ağustos 2016'da 11,3'ye yükseldi.

Bilindiği gibi TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranı işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamıyor. Dar tanımlı/standart işsizlik hesaplarının taşıdığı kısıtlar ve sorunlar nedeniyle, işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerekiyor (Grafik 1).

Grafik 1: İşsizlik Oranları (Ağustos 2016)

TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımı referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

Ağustos 2016 döneminde geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 19,4 olarak gerçekleşti. Ağustos 2015'te 6 milyon 18 bin olan geniş tanımlı işsiz sayısı, Ağustos 2016'da 6 milyon 500 bine yükseldi.

Ağustos 2016 döneminde tarım dışı işsizlik oranı bir önceki yılın aynı ayına göre 1,3 puan artarak yüzde 13,7 olarak gerçekleşti. Tarım dışı kadın işsizliği ise 2,3 puanlık bir artışla yüzde 20,7'ye yükseldi. Tarım dışı genç işsizliği ise 1,9 puanlık bir artışla yüzde 24,1'e yükseldi (Tablo 1). Böylece işsizlikte en yüksek artış kadınlarda yaşandı. Kadın işsizliği genel olarak 2 puan artarken, tarım dışı kadın işsizliği 2,3 puan arttı.

Tablo 1: İşsizlik Oranları (2014-2016) (%)

	2014	2015	2016
Dar tanımlı işsizlik	9,9	10,3	11,3
Geniş tanımlı işsizlik	19	18,4	19,41
Tarım dışı işsizlik	12,4	12,4	13,7
Kadın işsizliği	12,7	13,1	15,1
Kadın işsizliği (tarım dışı)	18,2	18,4	20,7
Genç işsizliği	17,9	18,3	19,9
Genç işsizliği (tarım dışı)	23	22,2	24,1
Genç kadın işsizliği (tarım dışı)	30,3	30,6	32,4

Ağustos 2016 döneminde genç (15-24 yaş arası) işsizliği 1,6 puan artarak yüzde 19,9'a yükseldi. Tarım dışı genç kadın işsizliği ise 1,8 puan artarak 32,4'e yükseldi. Böylece Ağustos 2016'nın en yüksek işsizlik oranı tarım dışı genç kadın işsizliğinde görüldü. Tablo 1'deki verilerde de görüldüğü üzere çeşitli kategorilerdeki kadın işsizliği diğer işsizlik türlerine oldukça yüksek seyretmektedir (Grafik 3).

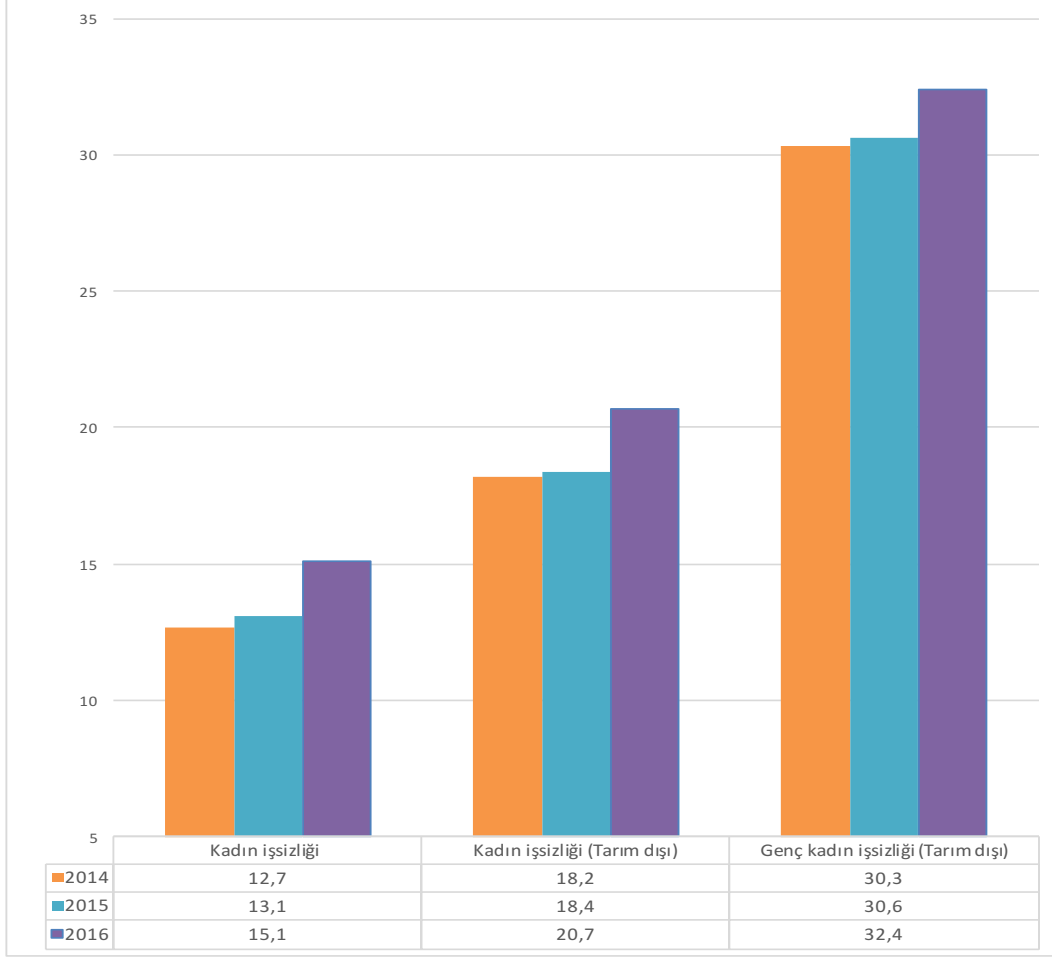
TÜİK Ağustos 2016 Hanehalkı İşgücü araştırmasında ne eğitim ve ne istihdamda olan gençlerin oranına da yer verdi. 15-24 yaş arası ne eğitim ne de istihdamda yer alan gençlerin oranı yüzde 27,2 olarak gerçekleşti. NEET (Not in Education, Employment, or Training) olarak da bilinen bu oran istihdam, eğitim ve mesleki eğitim dışı gençlerin durumunu yansıtıyor.

Tablo 2: İşsiz sayıları (2014 -2016) (Bin)

İşsiz Sayıları (Haziran 2016)	2014	2015	2016	2014-2016	2015-2016
Dar tanımlı işsiz	2944	3058	3493	549	435
Geniş tanımlı işsiz	6047	6018	6500	453	482
Kadın işsiz	1133	1234	1491	358	257
Genç işsiz	967	992	1065	98	73

Toplam işsiz sayısı 3 milyon 493 bin olurken, bu işsizlerin 2 milyon 2 bini erkeklerden, 1 milyon 491bini ise kadınlardan oluştu. Son iki yılda toplam işsiz sayısı 549 bin artarken kadın işsiz sayısı 358 bin arttı. Böylece yeni işsizlerin yüzde 65'ini kadınlar oluşturdu (Tablo 2).

Grafik 3: Kadın İşsizliği (2014-2016)

AKP İşsizlikle Mücadelede Başarısız

İşsizlik son beş yıldır düzenli olarak artmaya devam ediyor. 2012 yılında yüzde 9,2 olan işsizlik oranı (dar tanımlı) beş yılda 2,1 puan artarak Ağustos 2016'da 11,3'e yükseldi. İşsiz sayısı 2.4 milyondan 3,5 milyona yaklaştı.

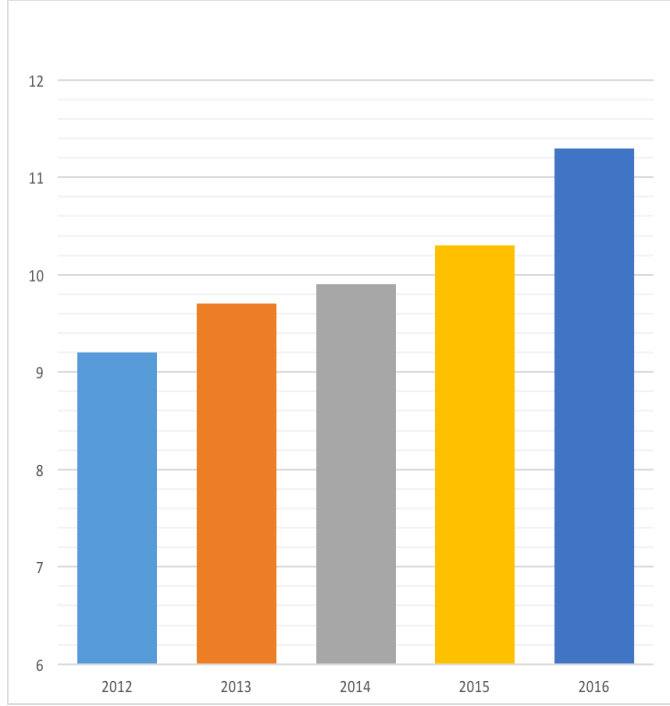
Tablo 3: Son 5 Yılda İşsizlik (2012-2016)

	İşsizlik Oranı	İşsiz Sayısı (bin)
2012	9,2	2445
2013	9,7	2806
2014	9,9	2944
2015	10,3	3058
2016	11,3	3493
Değişim	2,1	1048

AKP iş başına geldiği 2002 yılında yüzde 10,3 olan işsizlik oranı aradan geçen 14 yıla rağmen düşmedi. Tersine artış gösterdi. Sadece son beş yılda işsizler ordusuna katılanların sayısı bir

milyonu geçti. İşsizlikte artış hızlanıyor. Son bir yılda yaşanan 435 bin kişilik artış, işsizlikte tırmanış eğiliminin en açık göstergesi (Tablo 3, Grafik 3).

Grafik 4: Son Beş Yılda İşsizlik Oranları (2012-2016)

İstihdamın görünümü: İmalat sanayi ve tarımda kan kaybı sürüyor

Ağustos 2016'da toplam istihdam bir önceki dönemin aynı ayına göre 323 bin kişi artarak 27 milyon 473 bine ulaştı. İstihdamda en çarpıcı değişim tarımda yaşandı. Son bir yılda tarımda 257 bin, imalat sanayinde ise 53 bin kişilik azalma gerçekleşti. Hizmet sektöründe genel olarak artış sürerken bilgi-iletişim, finans ve toptan-perakende ticaret ve kültür sanat alt sektörlerinde azalma yaşandı.

Tablo4: Sektörlere Göre İstihdam Değişimi (Ağustos 2015- 2016)

Sektör	İstihdam Değişim (bin)
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	-257
Madencilik ve taş ocakçılığı	14
İmalat	-53
Elektrik, gaz, su	11
İnşaat	8
Toptan ve perakende ticaret	-4
Ulaştırma ve depolama	39
Konaklama ve yiyecek hizmeti	5
Bilgi ve iletişim	-22
Finans ve sigorta faaliyetleri	-4
Gayrimenkul faaliyetleri	24

Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	153
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	119
Kamu yönetimi ve savunma	24
Eğitim	186
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	30
Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	-8
Diğer hizmet faaliyetleri	57

Değerlendirme ve öneriler

TÜİK'in Ağustos 2016 dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları işsizlikte artış eğiliminin devam ettiğini gösteriyor. İşsizlik son beş yılın en yüksek oranına yükselirken bütün işsizlik türlerinde tırmanış yaşanıyor. Genişletilmiş işsiz sayısı 6,5 milyon gibi oldukça yüksek bir sayıya ulaşmış durumda. İşsizlikteki artış en çok kadınları etkiliyor. Tarım ve imalat sanayiinde ciddi istihdam kaybı yaşanırken istihdam artışı hizmet sektöründe ve bu sektörün belli alt sektörlerinde yaşanmaktadır.

Toplum yararına çalışma ve evde bakım hizmetlerinde çalışanların da istihdam rakamlarına dahil edilmesine rağmen işsizlikteki artışın önüne geçilemediği ve AKP'nin işsizlikle mücadelede başarısız olduğu görülüyor.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamda kalıcı ve güvenceli artış sağlanması için önerilerimiz:

- "Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması" ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın 37,5 saate, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.
- Uluslararası çalışma normları doğrultusunda herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkı tanınmalıdır.
- İstihdam artışlarında kamunun payı dikkate değerdir. Kamu istihdamının artırılması, kamuda eğreti ve güvencesiz çalışma biçimleri yerine, kadrolu ve güvenceli istihdam artışının sağlanması yaşamsal önemdedir. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalı ve kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.
- Güvencesiz çalışma biçimlerine son verilmeli, tüm taşeron işçilere kadro verilmelidir. Kamu taşeron işçileri kamu işçisi olarak kadroya alınmalıdır.
- Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun "insana yararlı iş" yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalıdır.
- Kiralık işçilik yasası (6715) Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmelidir.
- Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı, sendikal barajlar kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanlar daimi işçi statüsüne geçirilmelidir.
- İş başında eğitim adı altında çırak ve stajyerlerin ucuz işgücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmelidir.
- İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımına son verilmelidir

- *Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğinin azaltılması için işgücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım hizmetleri devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.*